

พัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียน
โรงเรียนโนนจานวิทยา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

**Development the Process of Reinforcing a Desired Behavior Following
the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008) of Nonchan
Wittaya School Students in Phayakkaphumpisai District, Mahasara-
kham Province**

เบญจวรรณ นุยกุเขียว¹ เอกลักษณ์ บุญท้าว²
Bewjan Nuypukiew¹ Ekkalak Bunthaw²

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของเคมมิส และแม็กแท็กการ์ด (Kemmis and McTaggart) จำนวน 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล กลุ่มศึกษาค้นคว้าจำนวน 6 คนและกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสังเกต แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกและแบบประเมิน การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique) และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการศึกษา พบว่าเป็นวงรอบที่ 1 จัดกิจกรรมส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์ ได้แก่ ด้านกิจกรรมทำดี พูดดี คิดดี มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ ด้านมีวินัย ได้แก่ กิจกรรมอบรมธรรมวันสุดท้าย และในวงรอบที่ 2 มีการดำเนินการด้านซื่อสัตย์สุจริต คือ กิจกรรมกลุ่มคนที่ควรยกย่อง และด้านมีวินัย คือ กิจกรรมเข้าค่ายพุทธธรรม โดยปรับปรุงการดำเนินกิจกรรม และมีการเชิญผู้ปกครองมาพบเพื่อทำความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการดูแล กำกับบุตรของตน

คำสำคัญ : คุณลักษณะอันพึงประสงค์, การประชุมแบบมีส่วนร่วม, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Marter's degree Student. (Educational Administration), Mahasarakham University

² Special graduate lecturer, Faculty of Education, Mahasakham University

Abstracts

The main objective of this present study is to develop the process of reinforcing the desired behavior , including honesty and discipline, of Nonchan Wittaya School students in Phayakkaphumpisai District, Mahasarakham Province. This particular process follows the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008). The present study followed the notion of Action Research conducted by Kemmis and McTaggart. This kind of research consisted of 2 cycles and each cycle contained 4 steps: 1) planning, 2) practicing, 3) observing, and 4) reflecting the results. There were six people cooperatively studying in this research and eighteen people being target population of this study. Observation, test, interview, memorandum, and assessment form were employed as the data collection tools. These tools would be validated based on the notion of Triangulation Technique. The results of the study would be presented in form of descriptive data. With reference to the two cycle , in the first cycle to promote honesty the researcher developed activity: “do good activity, be well-spoken, think well, and be kind-hearted activities” and to promote discipline the activities: “giving dharma teaching on weekends” is developed. In the second cycle, to promote honesty activity about “kind-hearted persons that should be praised” is developed and to promote discipline the researcher develops activities concerning “giving dharma teaching on weekends” and “holding the meeting with students’ parents to make an understanding and to participate in supervising their own children.”

Keywords : reinforcing a desired behavior , meeting results , The Basic Education Core Curriculum

บทนำ

โรงเรียนโนนจานวิทยา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2554 มีครู จำนวน 15 คน และนักเรียน 285 คน จัดการศึกษาตั้งแต่ชั้น อนุบาลปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ดำเนินการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร จากแบบรายงานการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประจำปีการศึกษา 2553 ที่ผ่านมา พบว่าผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์บางด้านอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านมีวินัย และ

จากการคัดกรองของครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ในแต่ละชั้นมีนักเรียนหลายคนที่มีพฤติกรรมและคุณลักษณะไม่พึงประสงค์ เช่น ชอบพูดโกหก ขโมยสิ่งของเพื่อน ชอบเอาเปรียบ ไม่รับผิดชอบเมื่อตนทำผิด ทำงานไม่เรียบร้อย ขาดความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย แต่งกายไม่เรียบร้อย ขาดการเสียสละ ไม่ตรงต่อเวลา ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของโรงเรียนและห้องเรียน ไม่ช่วยกันรักษาสาธารณสมบัติ โดยพบว่านักเรียนที่มีคุณลักษณะไม่พึงประสงค์ จำนวน 18 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 คน ซึ่งสอดคล้องกับผลการประชุมเพื่อสำรวจความต้องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม

หลักสูตรสถานศึกษา และจากการประชุมผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2554 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ ต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนา และส่งเสริม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างชัดเจน และต่อเนื่อง (โรงเรียนโนนจานวิทยา. 2553 : 23) จากความสำคัญและความต้องการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนดังกล่าว

อีกทั้งโรงเรียนยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจน ในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียน ผู้ศึกษาค้นคว้าค้นคว้าในฐานะที่เป็น ผู้รับผิดชอบงานครูที่ปรึกษา ตระหนักและเห็น ความสำคัญในการดำเนินการเพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จึงมีความ สนใจที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยใช้ กิจกรรมที่หลากหลาย โดยความร่วมมือของ ผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง จนเกิดเป็นนิสัยทั้งภายในและนอกสถานศึกษา เพื่อให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างยั่งยืน โดยใช้ กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research Principle) เพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติขึ้นไป และเป็นข้อสังเกต ในการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียน โนนจานวิทยา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษา

เพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกน กลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียนโรงเรียนโนนจานวิทยา อำเภอ พัทลุงพัทลุง จังหวัดมหาสารคาม ในด้านชื่อเสียง สุจริต และต้านวินัย

วิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้หลักการวิจัย ปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ เคมมิสและแม็กแท็กการ์ท (ประวิต เอราวรรณ. 2545: 5; อ้างอิงมาจาก Kemmis and McTaggart. 1988 : 11-15) ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection)

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนที่ได้จาก คัดกรองจากครูที่ปรึกษาแต่ละชั้นต้องได้รับการ พัฒนาพฤติกรรมให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียน โนนจานวิทยา อำเภอพัทลุงพัทลุง จังหวัด มหาสารคาม จำนวน 18 คน ได้แก่ นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 คน นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 คน นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มี 3 ชนิด ได้แก่ 1. แบบสังเกต เป็นแบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง ใช้ใน การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตของกลุ่มผู้ ร่วมศึกษาค้นคว้า เพื่อใช้การสังเกตพฤติกรรม ผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ใน กิจกรรม 2. แบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์แบบ มีโครงสร้าง โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 เป็นรายการสัมภาษณ์ มี 4 ฉบับ ได้แก่ 2.1 แบบสัมภาษณ์ครู 2 ฉบับ คือ 2.1.1 แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ในการประชุม 2.1.2 แบบสัมภาษณ์ครูเรื่องการ พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียน 2.2 แบบสัมภาษณ์นักเรียน 2.3 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ใช้เก็บข้อมูลหลังจาก ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้ศึกษาค้นคว้าได้ไป พบผู้ปกครองที่บ้านเพื่อเก็บข้อมูล 3. แบบประเมิน

เป็นแบบประเมินพฤติกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาใช้ประเมินพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายขณะที่นักเรียนอยู่ในห้องเรียนและในบริเวณโรงเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 2 ด้าน คือด้านชื่อเสียงสุจริต

ด้านมีวินัย โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 เป็นรายการประเมิน

การดำเนินการเก็บข้อมูลในการศึกษาค้นคว้ามีขั้นตอน ดังนี้

1. เริ่มดำเนินการเก็บข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2555 ถึงวันที่ 22 มีนาคม 2555
2. ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำแบบสังเกตพฤติกรรม ไปเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยให้ครูประจำชั้นเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในช่วงกิจกรรมอบรมธรรมะวันสุดท้าย กิจกรรม ทำดี พุทธิ คิตติ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ กิจกรรมกลุ่มคนที่ควรยกย่อง และกิจกรรมเข้าค่ายพุทธธรรม ตั้งแต่วันที่ 5-8 มกราคม 2555

3. ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีจำนวน 4 ฉบับ ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในการประชุมในวงรอบที่ 1 ในวันที่ 5 มกราคม 2555 และวงรอบที่ 2 ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2555 โดยผู้ศึกษาค้นคว้าเป็นผู้สัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าหลังจากประชุมเสร็จ ใช้เก็บข้อมูลการแสดงความคิดเห็นของผู้ที่เข้าร่วมประชุมแบบมีส่วนร่วม ในประเด็นการวิเคราะห์สภาพปัญหา และร่วมหาแนวทางในการกำหนดกิจกรรม

3.2 แบบสัมภาษณ์ครู ใช้เก็บข้อมูลจากครูในการควบคุม ดูแล ในการดำเนินงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในด้านชื่อเสียงสุจริต และด้านมีวินัย ในการดำเนินกิจกรรมอบรมธรรมะวันสุดท้าย กิจกรรมทำดี พุทธิ คิตติ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ กิจกรรมกลุ่มคนที่ควรยกย่อง และกิจกรรมเข้าค่ายพุทธธรรม

3.3 แบบ สัมภาษณ์นักเรียน

ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนอบรมธรรมะวันสุดท้าย กิจกรรมทำดี พุทธิ คิตติ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ กิจกรรมกลุ่มคนที่ควรยกย่อง และกิจกรรมเข้าค่ายพุทธธรรม ร่วมกับผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า

3.4 แบบ สัมภาษณ์ผู้ปกครอง

ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองที่บ้าน หลังจากจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะ โดยอบรมธรรมะวันสุดท้าย กิจกรรมทำดี พุทธิ คิตติ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ กิจกรรมกลุ่มคนที่ควรยกย่อง และกิจกรรมเข้าค่ายพุทธธรรม

4. ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน โดยเก็บข้อมูลในการประเมินพฤติกรรมนักเรียนหลังจากเข้าร่วมในกิจกรรมครั้งที่ 1 ในวันที่ 28 มกราคม 2555 คือ กิจกรรมอบรมธรรมะวันสุดท้าย กิจกรรมทำดี พุทธิ คิตติ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ ครั้งที่ 2 ในวันที่ 11 มีนาคม 2555 คือ กิจกรรมกลุ่มคนที่ควรยกย่อง และกิจกรรมเข้าค่ายพุทธธรรม

การจัดกระทำข้อมูล คือ 1. ผู้ศึกษาค้นคว่านำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนปฏิบัติการในการดำเนินกิจกรรมแต่ละกิจกรรมมาจัดเรียงเป็นหมวดหมู่ตามกรอบการศึกษาค้นคว้า เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ ประมวลผล และเรียบเรียง นำเสนอในรูปของความเรียง

2. ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ทั้งหมดหลาย ๆ รอบ แล้วหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเหล่านั้นในลักษณะความสอดคล้องกับกรอบการศึกษาค้นคว้า และสร้างข้อสรุปร่วมกัน โดยนำเสนอในรูปของความเรียงที่สามารถบ่งบอกให้เห็นการพัฒนาหรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต่อการดำเนินงานตามข้อมูลที่ได้จัดกระทำ และดำเนินการวิเคราะห์ให้ครอบคลุมกับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้หลักการตรวจสอบข้อมูลโดยใช้ข้อมูลมิติสามเส้า (Triangulation)

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ 1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าเฉลี่ย ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความซื่อสัตย์ และด้านมีวินัย

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำมาวิเคราะห์โดยใช้พรรณนา

3. นำเสนอข้อมูลโดยใช้การพรรณนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1. ค่าเฉลี่ย (Mean) 2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการศึกษา

วงรอบที่ 1 ผลการประชุมแบบมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นสภาพปัญหา ร่วมวางแผน สร้างความเข้าใจและร่วมกำหนดในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมแก่กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จัดกิจกรรมในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน นักเรียนรู้สึกชอบกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความเห็นของผู้ปกครองรู้สึกเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมทุกคนแสดงความคิดเห็นว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมเหมาะสม เพราะกิจกรรมเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า นักเรียนที่ร่วมกิจกรรม และผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นว่าควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม สาธารณะประโยชน์ รักและห่วงหาอาทรต่อสมบัติ ร่วมมือกันดูแลรักษาสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียน โดยแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบให้ผู้เรียนแต่ละชั้นช่วยกันดูแลรักษาความสะอาด และกิจกรรมเข้าค่ายเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีวินัยต่อตนเอง ฝึกระเบียบวินัย รู้จักเสียสละ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ และสามารถนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและกำหนด

แนวทางในการจัดกิจกรรม การกำกับดูแลควบคุมนักเรียนและร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะที่จัดกิจกรรม และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้มีหน้าที่ในการจัดสถานที่ตามคำแนะนำของครู จากการประเมินพบว่า มีนักเรียนที่ผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 5 คน และไม่ผ่านการประเมิน จำนวน 13 คนและการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลประเมินพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ ข้อที่ 1.5 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกข้อ คือ 1.89 และด้านมีวินัย ข้อที่ 2.2 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทุกข้อ คือ 0

วงรอบที่ 2 ใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วม เพื่อระดมความคิดเห็นให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาร่วมกัน คือ ด้านซื่อสัตย์สุจริต คือ กิจกรรมกลุ่มคนดีที่ควรยกย่อง และด้านมีวินัย คือ กิจกรรมเข้าค่ายพุทธธรรม ดำเนินการต่อเนื่องจากที่ได้กำหนดไว้แล้วในการประชุมแบบมีส่วนร่วมครั้งที่ 1 ขอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้แก่ กิจกรรมกลุ่มคนดีที่ควรยกย่องกิจกรรมเข้าค่ายพุทธธรรม ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า นักเรียนรู้สึกชอบกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความเห็นของผู้ปกครองรู้สึกเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรม เพราะทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญในการให้ความร่วมมือปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบวินัยในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลง ของโรงเรียน รูปแบบการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม พบว่าทุกคนแสดงความคิดเห็นว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมเหมาะสม เพราะกิจกรรมเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการเสริมแรงให้นักเรียนสนใจและเกิดความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางในการปฏิบัติตนของนักเรียนเกี่ยวกับกฎระเบียบของโรงเรียน ปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมภายหลังการจัด

กิจกรรมกลุ่มคนที่คอยยกย่อง และกิจกรรมเข้าค่ายพุทธธรรม กิจกรรมครั้งที่ 2 ครั้งที่ 2 ในวันที่ 11 มีนาคม 2555 พบว่าการประเมินพบว่านักเรียนที่ผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 13 คน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลประเมินพฤติกรรมของนักเรียนจากการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า ด้านมีวินัย ข้อที่ 2.4 และ ข้อที่ 2.5 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกข้อ คือ 2 และ ความซื่อสัตย์ ข้อที่ 1.2 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทุกข้อ คือ 1

อภิปรายผล

ในการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียนโรงเรียนโนนจานวิทยา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคามโดยใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วม และกิจกรรมในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ได้จากการประชุมแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย กิจกรรมที่ดำเนินการในรอบที่ 1 ด้านมีวินัย คือ กิจกรรมอบรมธรรมวันสุดท้าย และด้านความซื่อสัตย์ คือ กิจกรรมทำดี พูดดี คิดดี มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ กิจกรรมที่ดำเนินการในรอบที่ 2 ด้านความซื่อสัตย์ คือ กิจกรรมกลุ่มยอดคนดีที่คอยยกย่อง และด้านมีวินัย คือ กิจกรรมเข้าค่ายพุทธธรรม เมื่อดำเนินการครบ 2 วนรอบ แล้วทำให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้รับการพัฒนาขึ้น สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วมดำเนินการประชุม 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 ในวันที่ 5 มกราคม 2555 และครั้งที่ 2 ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ผู้ปกครอง และนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้มีส่วนร่วมในการ

แสดงความคิดเห็นสภาพปัญหา การวางแผนร่วมกันกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการพัฒนาการส่งเสริมด้านซื่อสัตย์สุจริต และด้านมีวินัย ตามกรอบการศึกษา กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านซื่อสัตย์สุจริต และด้านมีวินัย โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนรวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งส่วนหนึ่งเป็นบุคคลในชุมชน โดยให้นักเรียนมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ผู้ปกครองควรเอาใจใส่ดูแลนักเรียนในปกครองตนเองโดยให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา ร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อติดตาม และประเมินผลพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นต้น โดยเชิญบุคคลต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาร่วมประชุม สร้างความเข้าใจที่ตรงกันกับกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเพื่อรับทราบปัญหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมความมีวินัยด้านความรับผิดชอบ ทำความเข้าใจในประเด็นปัญหา โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนวความคิดในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิเชิต บุญสาร (2550 : 110-112) พบว่า อุดรธานี โดยใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วม กิจกรรมประกวดมารยาท กิจกรรมการประกวดการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน กิจกรรมประกวดเขตพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมประกวดห้องเรียนหน้าอยู่ กิจกรรมอบรมนักเรียนในวันสุดท้าย และการนิเทศกำกับ ติดตาม ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจผู้มีมารยาทเรียบร้อย มีสัมมาคารวะนักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบโรงเรียนทุกคนมีความรับผิดชอบในการทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณที่รับผิดชอบ เป็นผู้ที่เข้าใจในการปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการมีวินัยและมีความรับผิดชอบ

2. กลยุทธ์กิจกรรมในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

พบว่าผลการจัดกิจกรรมในวงรอบที่ 1 มีการดำเนินการเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเพื่อเป้าหมายให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความซื่อสัตย์สุจริตได้แก่ กิจกรรมอบรมธรรมวันสุดสัปดาห์ ด้านมีวินัยกิจกรรมทำดี พูดดี คิดดี มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ จึงดำเนินต่อในวงรอบที่ 2 มีการดำเนินการเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเพื่อเป้าหมายให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความซื่อสัตย์สุจริตได้แก่ กิจกรรมกลุ่มยอดคนดีที่ควรยกย่อง และด้านมีวินัย ได้แก่กิจกรรมเข้าค่ายพุทธธรรม ปรากฏผลดังนี้ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า นักเรียนรู้สึกชอบกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความเห็นของผู้ปกครองรู้สึกเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรม เพราะทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญในการให้ความร่วมมือปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบวินัยในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลง ของโรงเรียน แต่ยังมีนักเรียนบางคนที่ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงบางข้อ เช่น พูดโกหกเพื่อให้อัตนพินผิต ยืมสิ่งของของโรงเรียนแล้วไม่ส่งคืน เป็นต้น อีกทั้งรูปแบบการจัดกิจกรรมเหมาะสม เพราะกิจกรรมเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการเสริมแรงให้นักเรียนสนใจและเกิดความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางในการปฏิบัติตนของนักเรียนเกี่ยวกับกฎระเบียบของโรงเรียน ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะดำเนินการกิจกรรมอบรมธรรมวันสุดสัปดาห์ พบว่ายังมีพฤติกรรมพูดโกหกเพื่อให้อัตนพินผิต ยืมสิ่งของของโรงเรียนแล้วไม่ส่งคืน เวลาในการจัดกิจกรรมเป็นชั่วโมงสุดท้ายทำให้ความสนใจของนักเรียนมีน้อย จึงมีนักเรียนบางคนมักคุยขณะร่วมกิจกรรมและขออนุญาตไปเข้าห้องน้ำบ่อย ๆ และการส่งสมุดบันทึกความดีของนักเรียนพบว่านักเรียนบางคนส่งช้าจากที่กำหนด และต้องการให้เพิ่มเติมกิจกรรมที่จะส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน เพื่อนักเรียนจะได้ไม่เบื่อ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา

และกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรม การกำกับดูแลควบคุมนักเรียนและร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะจัดกิจกรรม และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้มีหน้าที่ในการจัดสถานที่ตามคำแนะนำของครู บรรยากาศเป็นกึ่งทางการมีความเป็นกันเองสูงระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูล เนื่องจากเป็นเพื่อนร่วมงานและต่างให้ความสำคัญ และร่วมแรงร่วมใจในการแก้ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนอย่างเต็มใจส่วนนักเรียนก็มีบรรยากาศเช่นเดียวกัน

หลังดำเนินการตามกลยุทธ์ทั้งสอง พบว่าผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า พบว่า ผลจากการจัดกิจกรรมทำดี พูดดี มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ มีการสังเกตพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์พบว่า ปฏิบัติตามข้อตกลงหรือกติกาสังคมของโรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่นำความผิดแล้วยอมรับกับครู เช่น แกล้งเพื่อนแล้วยอมรับเมื่อครูสอบถาม แต่ยังมีนักเรียนบางคนที่ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงบางข้อ เช่น พูดโกหกเพื่อให้อัตนพินผิต ยืมสิ่งของของโรงเรียนแล้วไม่ส่งคืน เป็นต้น ผลการจัดกิจกรรมอบรมธรรมวันสุดสัปดาห์มีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนด้านวินัยพบว่า นักเรียนให้ความร่วมมือปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบวินัยในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลง และแต่งกายถูกต้องตามระเบียบจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของนักเรียนหลังจากที่ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์พบว่า พฤติกรรมของนักเรียนเวลาอยู่ที่บ้านมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี เช่น เคารพเชื่อฟังคำสอนของข้าพเจ้ามากยิ่งขึ้น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยขอมให้ห้องรับประทานด้วย การประเมินในวงรอบที่ 1 พบว่ามีนักเรียนที่ผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 5 คน และไม่ผ่านการประเมิน จำนวน 13 คน และจึงดำเนินการพัฒนาต่อในวงรอบที่ 2 แล้วจึงการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่านักเรียนที่เหลือทุกคนผ่านการประเมิน การดำเนินการมี ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ ปรียาภรณ์ เชียงเครือ (2552 : 82-85) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียน บ้านคลองกุ่ม จังหวัดนครราชสีมา ด้วยกิจกรรม 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรม ประจำสัปดาห์ กิจกรรมการประกวด กิจกรรมพี่ดูแลน้อง กิจกรรมห้องเรียนน้อย และกิจกรรมเข้าค่าย ธรรมะ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมที่ พึงประสงค์รวม 3 ด้าน คือ 1) ความซื่อสัตย์ พบว่า นักเรียนปรับเปลี่ยนนิสัย พฤติกรรมให้เป็นคนที่มี ความซื่อสัตย์ต่อตนเองมากขึ้น ยอมรับผิดชอบเมื่อทำผิด พูดแต่ความจริง ไม่ลอกการบ้านเพื่อน ไม่ทุจริตใน การสอบ ปฏิบัติตามข้อตกลงต่าง ๆ 2) ด้านความมี วินัยในตนเอง พบว่า ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน แต่งกายถูกระเบียบ รักษา ความสะอาดของห้องเรียนและโรงเรียน เข้าแถว เป็นระเบียบพูดจาสุภาพ 3) ด้านความรับผิดชอบ พบว่า นักเรียนตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ประพฤติตน เป็นคนดี มีความรักความสามัคคี ปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย เคารพเชื่อฟังครู และสอดคล้อง กับผลการศึกษาของ ทองพูล ภูสิม (2553 : 117-119) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 กรณี ศึกษาโรงเรียนแกดำวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยใช้กระบวนการ วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง และการวิจัยเชิงปฏิบัติ การแบบมีส่วนร่วม พบว่าพฤติกรรม ด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพิ่มขึ้นในทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากครู 4.49 ผู้ปกครอง 4.48 และนักเรียน 4.49

สรุป

ในการพัฒนาการดำเนินการเพื่อเสริม สร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียนโรงเรียนโนนจานวิทยา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านความซื่อสัตย์ และด้านวินัย โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมแบบมีส่วนร่วม ในการร่วมประชุมระดม ความคิดเห็นอย่างหลากหลาย จากแนวคิดและวิธี การแก้ไขปัญหาของผู้เข้าร่วมประชุม ที่ได้เสนอ ตามกรอบการศึกษาและได้สรุปข้อตกลงร่วมกัน ในการดำเนินกิจกรรม เพื่อแก้ไขพฤติกรรมของ นักเรียน และกิจกรรมในการดำเนินการเพื่อส่งเสริม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ได้จากการ ประชุมแบบมีส่วนร่วม จนทำให้บรรลุผลในการ พัฒนาดำเนินงานประเมิน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรมีการประสานงานที่ดีใน การจัดกิจกรรมพัฒนาส่งเสริมคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ เพื่อลดปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน

1.2 ควรปรับเวลาให้เหมาะสม เนื่องจากโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมมากอาจผลกระทบต่อนักเรียนในการเรียนในชั้นเรียน

1.3 ในการจัดกิจกรรมนอกจากเชิญ วิทยากรมาจากภายนอกแล้วอาจใช้เทคโนโลยีมา เป็นสื่อในการเรียนจะได้มีความหลากหลาย เพื่อให้ นักเรียนเกิดความสนใจและให้ความร่วมมือใน กิจกรรมมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อเนื่อง เพื่อให้ นักเรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่คงทน จนติดเป็นนิสัย ประจำตัว

2.2 ควรศึกษาหากลยุทธ์อื่น ๆ ที่หลากหลายมาใช้ในการดำเนินการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีและมีความยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยความช่วยเหลือให้คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องอย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาและท่านผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- ทองพูล ภูสิม.(2553).การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 กรณีศึกษาโรงเรียนแกด้าวิทยาการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม .117-119.
- ประวีต เอรารวรรณ์.(2545). การวิจัยปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : ยูแพคอินเตอร์,11-15.
- ปรียาภรณ์ เชียงเครือ. (2552).การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองกุ่ม จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 82-85.
- พิชิต บุญสาร.(2550).การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนนานกษุมวิทยาคม อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 110-112.
- โรงเรียนโนนจานวิทยา .(2553).รายงานการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประจำปีการศึกษา 2553. มหาสารคาม: โรงเรียนโนนจานวิทยา, 23.